

Monitorul

DE VASLUI

**Biblioteca Județeană: Personalitatea săptămânii – George Enescu,
portret pe portativul eternității**

3 mai 2025

Au trecut șapte decenii de când George Enescu, geniul muzicii românești, a pășit în eternitate. Și totuși, prezența lui rămâne vie prin creațiile lăsate moștenire și prin amintirea unui destin cu adevărat excepțional. Mai mult decât un muzician, Enescu a fost întruchiparea rafinamentului și demnității artistice. A cucerit marile scene ale lumii ca violonist, dirijor, pianist, compozitor și profesor, dar a rămas mereu un spirit modest, alegând tăcerea profundă a artei în locul aplauzelor trecătoare.

Pentru Enescu, muzica a fost nu doar o profesie, ci o chemare, o credință adâncă, un mod de a trăi. Discret și profund, a rămas, de-a lungul întregii sale vieți, un spirit liber, devotat în întregime artei. Astăzi, ascultând Rapsodiile sau Sonata pentru vioară solo, nu redescoperim doar muzica unei epoci apuse, ci trăim emoția intensă a unui suflet care și-a închinat viața

frumosului. În fiecare notă, în fiecare tăcere, răsună nu doar măiestria unui mare muzician, ci și bătăile inimii unui spirit care a continuat să creadă, până la capăt, în puterea transformatoare a artei.

George Enescu a fost mai mult decât un compozitor, violonist sau dirijor de geniu: a fost o conștiință artistică a poporului român. Prin fiecare acord și fiecare lucrare, a transformat durerea, dorul și frumusețea țării într-un limbaj universal — muzica. Deși și-a petrecut mulți ani departe de locurile natale, rădăcinile sale au rămas profund ancorate în pământul Moldovei natale.

Născut la 19 august 1881, în satul Liveni-Vârnăv din județul Botoșani, Enescu a venit pe lume într-o familie modestă, dar profund iubitoare de muzică și atașată de valorile educației și tradiției. A fost al optulea copil al arendașului Costache Enescu și al Mariei, fiica preotului Cosmovici, fiind singurul dintre frați care a ajuns la maturitate.

Încă din primii ani de viață, Enescu – alintat de cei apropiați „micul Jurjac” – a dovedit un talent muzical ieșit din comun. Primele noțiuni de muzică le-a deprins în sânul familiei, iar la doar patru ani, tatăl său, intuind chemarea lăuntrică a fiului, i-a oferit o vioară cu trei coarde. La aceeași vârstă, George știa deja să citească, să scrie și să facă primele calcule, dovedindu-se un copil silitor, conștiincios și reticent față de jocurile violente.

Muzica i-a devenit nu doar o pasiune, ci însăși modalitatea de a se exprima și de a înțelege lumea. La cinci ani susținea deja primul concert și, în paralel, începea studiile de compoziție sub îndrumarea profesorului Eduard Caudella de la Conservatorul din Iași. Impresionat de înzestrarea sa excepțională, profesorul i-a sfătuit pe părinți să-i sprijine drumul către o carieră muzicală.

Destinul l-a purtat de pe dealurile Moldovei spre marile centre culturale ale Europei – Viena și Parisul – unde avea să-și desăvârșească formarea și să devină una dintre cele mai strălucite personalități ale culturii românești.

Când avea doar șapte ani, familia Enescu s-a mutat la Viena, unde George a fost admis la Conservator, instituție pe care a frecventat-o între 1888 și 1894. Aici s-a integrat rapid în viața

muzicală a capitalei austriece, uimind publicul și profesorii prin maturitatea artistică cu care aborda lucrări de o deosebită dificultate.

La doar doisprezece ani, era deja remarcat atât de presă, cât și de public, fiind supranumit de critica vieneză „Mozartul român” datorită virtuozității sale la vioară și pian. La Conservatorul din Viena s-a format sub îndrumarea unor maestri de prestigiu, precum Joseph Hellmesberger jr. și Robert Fuchs. În această perioadă a interpretat cu succes lucrări semnate de Brahms, Sarasate și Mendelssohn, captând admirația publicului meloman și a cercurilor muzicale. La finalul studiilor, a fost distins cu medalia de argint, o recunoaștere a valorii sale într-unul dintre cele mai exigente medii muzicale europene.

În dorința de a-și desăvârși educația artistică, între 1895 și 1899 a urmat cursurile Conservatorului din Paris, unde a aprofundat studiul vioarei, al contrapunctului și al compoziției, avându-i drept mentori pe unii dintre cei mai apreciați profesori ai vremii.

În 1898, și-a făcut debutul ca autor cu lucrarea Poema Română, interpretată în cadrul Concertelor Colonne, o primă afirmare a vocii sale componistice. Tot în acești ani, a compus Simfoniile de școală, lucrări care anunțau afirmarea sa ca autor, nu doar ca interpret de excepție. De asemenea, a inițiat și condus două ansambluri camerale: un trio cu pian, în 1902, și un cvartet de coarde, în 1904 – activități care i-au consolidat reputația și ca muzician de formație.

Revenit în România, Enescu a început să predea vioara și să susțină recitaluri, bucurându-se de sprijinul Reginei Elisabeta (Carmen Sylva), care îl invita adesea la Castelul Peleş. În semn de prețuire, compozitorul a pus pe muzică mai multe dintre poeziile reginei, creând lieduri în limba germană, expresie a rafinamentului său artistic și a deschiderii sale culturale.

La începutul secolului XX, a creat unele dintre cele mai cunoscute lucrări ale sale: Rapsodiile Române (1901–1902), Suita nr. 1 pentru orchestră (1903), Simfonia nr. 1 (1905) și Șapte cântece pe versuri de Clément Marot (1908). Cariera sa artistică se desfășura între București și Paris, dar și pe marile scene ale Europei, unde a colaborat cu muzicieni de renume internațional.

În timpul Primului Război Mondial, își întrerupe turneele și rămâne la București, continuându-și activitatea artistică și dirijând lucrări de Beethoven, Debussy, precum și propriile compoziții. În 1915, animat de dorința de a sprijini tinerele talente, a înființat Concursul de Compoziție

„George Enescu”, oferind laureaților nu doar sprijin material, ci și șansa de a-și vedea lucrările promovate pe scene importante.

Între 1921 și 1931, Enescu a lucrat la capodopera sa dramatică și muzicală – opera Oedip, o tragedie lirică în patru acte, dedicată Mariei Tescanu-Rosetti, fosta Cantacuzino, marea sa iubire. Cei doi s-au căsătorit în 1937, iar Măruca, cum era cunoscută în cercurile apropiate, i-a fost alături până la sfârșitul vieții.

Premiera operei Oedip a avut loc pe 13 martie 1936, la Paris, fiind întâmpinată cu un succes răsunător. Astăzi, această creație rămâne una dintre cele mai reprezentative lucrări ale lui Enescu, prezentă constant în programul Festivalului Internațional „George Enescu” de la București.

În perioada interbelică, Enescu a devenit o prezență constantă pe marile scene ale lumii. A activat ca dirijor în Europa și în Statele Unite, conducând orchestrele din Philadelphia și New York. Totodată, s-a afirmat ca pedagog de elită, formând violoniști de prestigiu internațional, printre care Christian Ferras, Arthur Grumiaux și Yehudi Menuhin. Acesta din urmă îl considera pe Enescu drept mentorul său spiritual, numindu-l „cea mai impresionantă ființă umană pe care am cunoscut-o vreodată”.

Profund atașat de România, Enescu a fost nevoit să părăsească țara în toamna anului 1946, presimțind, în urma discuțiilor cu prietenii din Occident, efectele negative ale instaurării regimului comunist. După cel de-Al Doilea Război Mondial, s-a stabilit la Paris, unde și-a petrecut ultimii ani din viață.

Până în 1949, a continuat să ocupe funcția de președinte al Societății Compozitorilor din România. Însă, odată cu desființarea acesteia și înlocuirea sa de către Uniunea Compozitorilor, Enescu a fost marginalizat și exclus chiar și din rândul membrilor, în ciuda contribuției sale fundamentale la dezvoltarea muzicii românești.

Considerat de noul regim drept un „simbol al clasei burghezo-moșierești”, Enescu nu corespundea valorilor ideologice ale vremii. Muzica sa, profund rafinată, ancorată în tradiția europeană și românească, era privită, pe nedrept, ca fiind prea puțin accesibilă „poporului”. Cu

toate acestea, recunoscând prestigiul său internațional, autoritățile au încercat în repetate rânduri să-l atragă înapoi în țară – încercări pe care Enescu le-a refuzat cu discreție și fermitate.

Ultima parte a vieții și-a petrecut-o la Paris, marcat de dificultăți financiare și probleme de sănătate. Departe de România, dar niciodată desprins de ea în spirit, s-a stins în noaptea de 3 spre 4 mai 1955, la vârsta de 74 de ani. A fost înmormântat în cimitirul Père-Lachaise din capitala Franței, într-un cavou de marmură albă, loc de reculegere pentru toți cei care îi respectă memoria și îi prețuiesc opera.

George Enescu a ridicat muzica românească la nivelul valorilor universale, abordând în creația sa aproape toate formele și genurile muzicale. Opera sa exprimă o iubire profundă față de poporul din care s-a născut și a cărui sensibilitate a știut s-o transpună cu sinceritate și rafinament în limbajul muzicii. Artistul mărturisea cu convingere: „Între viața mea și arta mea nu există niciun hotar.”

Adevărat artist în slujba poporului său, Enescu și-a împlinit cu devotament această misiune. Timp de aproape o jumătate de secol, a străbătut lumea, susținând concerte și purtând pretutindeni renumele muzicii românești. Deși avea o carieră solicitantă, nu a ezitat să renunțe la strălucirea marilor scene internaționale pentru a se întoarce, cu dăruire și iubire, în mijlocul propriului popor. An de an, susținea recitaluri în cele mai mici orașe ale țării, contribuind cu pasiune la educarea gustului muzical și la înălțarea spirituală a celor care nu aveau acces la marile centre culturale.

Personalitatea sa a strălucit discret, între noblețea spiritului și lumina marilor scene, păstrându-și mereu autenticitatea și profunzimea. Astăzi, numele său este sinonim cu excelența artistică, iar moștenirea sa reprezintă un tezaur inestimabil al patrimoniului cultural românesc și universal.

A fost un spirit liber, mereu în căutarea perfecțiunii, un artist care a dăruit lumii o creație ce transcende timpul. Prin muzica sa, a oferit culturii românești o voce demnă de marile scene ale lumii și a dovedit, fără cuvinte, că între viață și artă nu există nici un hotar. George Enescu rămâne, pentru România și pentru întreaga lume, simbolul unui geniu adevărat, mistuit de pasiunea artei.

Bibliotecar, Luciana Macovei

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Bibliografie: George Enescu: Bibliografie documentară: Tinerețea și afirmarea: (1901-1920). Colette Axente, Ileana Rațiu. București: Editura Muzicală, 1998. Enescu. Emanoil Ciomac. București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, 1968. George Enescu: Viața în imagini. Andrei Tudor. București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Populară România, 1959.